

ظهور و عروج یک کارآفرین هندی در دوره جهانی شدن

فرّخ امیر فریار

بیر سفید رُمّانی است به قلم یکی از این گونه هندیان. این کتاب در سال ۲۰۰۸ منتشر شده و در همین سال جایزه من – بوکر را در زمینه داستان به دست آورده است. آراویند آدیگا نویسنده آن ۳۶ ساله است. در هندوستان به دنیا آمده و به هنگام نوجوانی همراه خانواده اش به استرالیا مهاجرت کرده است. بعداً در دانشگاه‌های معتبر امریکا و انگلیس تحصیل کرده و مدت‌ها گزاراگر نشریات وزین غربی بوده است. وی اکنون در هند زندگی می‌کند و *بیر سفید* نخستین اثر اوست.

داستان به صورت نامه‌هایی

الکترونیکی است از یک کارآفرین هندی به نخست وزیر چین که قرار است از هند بازدید کند. نویسنده نامه‌ها شخصی است که از طبقه فرودست جامعه هند بوده است و در آن‌ها به شرح زندگی خود می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه از اعماق جامعه هند خود را بالا کشیده است. وی در ضمن این نامه‌ها تصویری زنده و پرنرنگ از جامعه هند و مشکلات آن به دست می‌دهد. روایت نویسنده با طنز همراه است: «یکی از واقعیت‌های هند این است که می‌توانید تقریباً هر مطلبی را که از دهان نخست‌وزیر این کشور می‌شنوید وارونه کنید و آن وقت حقیقت مطلب را می‌فهمید!» «اگر بنا بود من کشوری درست کنم اول لوله‌های فاضلاب را می‌کشیدم، بعد دموکراسی برقرار می‌کردم، بعد راه می‌افتادم و به مردم کشورهای دیگر کتابچه و مجسمه گاندی می‌دادم.» «توی این مملکت سه بیماری مهم وجود دارد: حصه، وبا و تب انتخابات. این آخری از همه بدتر است؛ باعث می‌شود مردم مدام درباره مسائلی حرف بزنند که هیچ اختیاری در مورد آن‌ها ندارند.» «دهلی شهری است که در آن ممکن است تمدن در عرض پنج دقیقه پیدا و ناپیدا شود.»

داستان مربوط به همین سال‌های اخیر و وارد شدن هند در عرصه جهانی شدن است. راوی از طریق قتل و سرقت پول تبدیل به فردی کارآفرین می‌شود! آگهی‌های دستگیری او در جاهایی نصب شده ولی او با پول همه چیز را حل می‌کند و به کار خود ادامه می‌دهد. نویسنده از این طریق نمونه‌ای نمادین ارائه داده؛ این‌که راه ثروتمند شدن و به

بیر سفید. آراویند آدیگا. ترجمه مزده دقیقی. تهران: نیلوفر، ۱۳۸۹. ۲۸۶ ص. ۵۸۰۰۰ ریال.

«هر روز هزاران خارجی با هوایما به کشور من می‌آیند تا دلشان به نور معرفت روشن شود. به کوه‌های هیمالیا یا بنارس یا بوده گایا می‌روند. در حالت‌های عجیب و غریب یوگا قرار می‌گیرند، حشیش می‌کشند، با یکی دو تا سالک روی هم می‌ریزند و خیال می‌کنند نور معرفت بر دلشان می‌تابد.»

(ص ۲۴۷)

«تنها چیزی که من می‌خواستم فرصت آدم‌بودن بود و یک قتل برای آن کفایت می‌کرد.»

(ص ۲۸۴)

کشور کهنسال هند یکی از مشهورترین و جذاب‌ترین کشورها برای بسیاری از مردم جهان است. به ویژه برخی روشنفکران و متفکران غربی هند را سرزمینی می‌دانند که مهد معنویت و فرهنگی غنی است. پیشرفت‌های علمی و فنی و اقتصادی نیز به ویژه در دو سه دهه اخیر جنبه‌های دیگری از توانایی این سرزمین را به نمایش گذاشته است. دموکراسی آن هم سال‌هاست که بسیاری از متفکران سیاسی را به تأمل واداشته است که چه‌طور کشوری با بیش از یک میلیارد جمعیت و فقر عریان توانسته است در عین حال کشوری با نظام سیاسی دموکراتیک باشد.

اما در برابر این دیدگاه‌های مثبت، تعدادی از نویسندگان و روشنفکران هندی نیز قرار دارند که به شدت با این دیدگاه‌ها مخالف‌اند و آن‌ها را به سُخره می‌گیرند. آنان هم منتقد بی‌رحم فرهنگ کشورشان هستند و هم دموکراسی آن را جدی نمی‌گیرند. بیشتر این‌گونه روشنفکران و نویسندگان هندی هم به زبان انگلیسی کاملاً مسلط‌اند و هم تمدن غرب را می‌شناسند و سال‌ها در کشورهای غربی زندگی کرده و می‌کنند. طبیعتاً چنین افرادی کشور خود را نیز به خوبی می‌شناسند. ولی حساسیت آن‌ها روی مسائلی است که غربیان اغلب به آن‌ها توجه ندارند. آن‌چه برای غربیان جذاب است معمولاً باعث نفرت این روشنفکران هندی است.

بالارسیدن در بزرگ‌ترین دموکراسی دنیا با قتل و سرقت قابل انجام است و کارآفرینان هندی اغلب از این قماش‌اند.

بیر سفید زمانی پرکشش است و از همان صفحات نخستین خواننده را مجذوب می‌کند. نویسنده اکثریت عظیم فقیر هند را در تقابل با جامعه ثروتمند آن قرار می‌دهد و در سطور داستان، دموکراسی هند را مسخره می‌کند و فساد فراگیر جامعه را نشان می‌دهد. همان‌طور که گفتیم کتاب به صورت نامه‌هایی است که نویسنده به نخست‌وزیر چین می‌نویسد که بناست از هند بازدید کند. تصور می‌کنم در انتخاب نخست‌وزیر چین به عنوان مخاطب، نویسنده به نوعی خواسته است بگوید چین فعلی هم از بسیاری جهات چیزی است از قماش هند.

با نقل یکی از پاره‌های تکان‌دهنده کتاب به این گفتار پایان می‌دهم:

«بروید به دهلی کهنه پشت مسجد جامع و ببیند آن جا مرغ و خروس‌ها را توی بازار چه‌طور نگه می‌دارند. صدها مرغ پریده رنگ و خروس رنگ و وارنگ را تنگ هم توی قفس‌های سیمی چپانده‌اند که مثل کرم‌های داخل شکم توی هم می‌لوند، همدیگر را نوک می‌زنند و روی هم می‌ریزند، و همدیگر را هل می‌دهند تا بلکه جایی برای نفس‌کشیدن باز شود؛ تمام قفس بوی گند و وحشتناکی می‌دهد – بوی گندِ گوشتِ پُردارِ وحشت‌زده. روی میز چوبی بالای این قفس قصاب جوانی با نیش باز می‌نشیند و گوشت و دل و جگر مرغی را که تازه تکه‌تکه شده و هنوز آغشته به خون تیره‌رنگ است، با افتخار نشان می‌دهد. خروس‌های توی قفس بوی خون را از بالای سرشان احساس می‌کنند. دل و جگر برادرهایشان را می‌بینند که دور و برشان ریخته. می‌دانند بعد نوبت خودشان است. ولی شورش نمی‌کنند. سعی نمی‌کنند از قفس بیرون بیایند.

توی این مملکت دقیقاً همین بالا را سر آدم‌ها می‌آورند.

در این مملکت یک مشت آدم ۹۹/۹ درصد باقیمانده را – که از هر نظر به همان اندازه نیرومند، به همان اندازه بااستعداد، به همان اندازه باهوش‌اند – طوری تربیت کرده‌اند که در بندگی ابدی زندگی کنند؛ و این رابطه بندگی چنان محکم است که ممکن است کلید آزادی یک نفر را توی دستش بگذارید و او ناسزایی بگوید و آن پرت کند توی صورت‌تان.»

سگ وبگرد

وبلاگ شعرها، داستان‌ها، طنزها، یادداشت‌ها

و هاب‌های فاضل ترکمن‌ها

<http://sagewebgard.blogspot.com>

مؤسسه پژوهشی و انتشاراتی کوش

ناشر کتابهای تاریخ، فرهنگ، عرفان، هنر و ادبیات ایران

جدیدترین پژوهشهای خود را تقدیم می‌کند:

۱. آزاداندیشی و مردم‌گرایی در ایران / تألیف دکتر عبدالرفیع حقیقت
۲. تاریخ جنبشهای مذهبی در ایران (۴ جلد)
۳. سهروردی شهید فرهنگ ملی ایران
۴. مکتبهای عرفانی در دوران اسلامی
۵. جنبش زیدیه در ایران
۶. مقامات ابوالحسن خرقانی
۷. تاریخ سنگسور سرزمین دلاوران سرسخت
۸. تاریخ پانصد سال حکومت اشکانیان
۹. مولانا از بلخ تا قونیه
۱۰. قهرمانان ملی ایران (از کاوه آهنگر تا دکتر محمد مصدق (در ۳ جلد)
۱۱. نقش ایرانیان در تاریخ تمدن جهان
۱۲. خدمات ایرانیان به اسلام
۱۳. شاعران بزرگ ایران (از رودکی تا بهار)
۱۴. شاعران بزرگ معاصر (از دهخدا تا شاملو)
۱۵. تاریخ روابط خارجی ایران از کهن‌ترین زمان تاریخی تا عصر حاضر
۱۶. هفت هزار سال تقویم تاریخ ایران (از آغاز تاریخ تا عصر حاضر)
۱۷. شهیدان قلم و اندیشه (شامل شرح احوال ۴۶ تن شهید قلم و اندیشه)
۱۸. فرهنگ هنرمندان ایرانی از آغاز تا امروز
۱۹. فرهنگ تاریخی و جغرافیایی شهرستانهای ایران
۲۰. مجموعه کامل غزلهای سعدی به خط استاد حسن سخاوت
۲۱. ترانه‌های رفیع (دومین مجموعه شعر رفیع)
۲۲. جلوه‌های جهانی مهاجرت‌های تاریخی ایرانیان
۲۳. جنبش شعوبیان (آزادمردان ایرانی) تا قرن پنجم هجری
۲۴. نگین سخن شامل شیواترین آثار منظوم ادبیات فارسی (جلد یازدهم و دوازدهم)
۲۵. حکومت جهانی ایرانیان (از کورش تا آریو برزن)
۲۶. تاریخ قومس (سمنان، دامغان، شاهرود، بسطام و جندق)
۲۷. عارفان بزرگ ایرانی در بلندای فکر انسانی
۲۸. نقش ارتش در تحولات تاریخی ایران
۲۹. دیرپایی مغز (ضدپیری) ترجمه دکتر امامی
۳۰. زندگینامه دکتر حسین فاطمی
۳۱. تاریخ هنرهای ملی و هنرمندان ایرانی (از مانی تا کمال‌الملک)
۳۲. احسن التقاسیم / مقدسی، ترجمه دکتر علینقی منزوی
۳۳. تاریخ نهضت‌های ملی ایران (جلد پنجم: از جدال مشروطه تا سقوط جبهه ملی)
۳۴. خمخانه وحدت شیخ علاءالدوله سمنانی
۳۵. وزیران ایرانی (از بزرگمهر تا امیرکبیر)
۳۶. حکومت دینی ساسانیان
۳۷. حافظ رفیع (با مقدمه تحقیقی عبدالرفیع حقیقت)
۳۸. پیام جهانی عرفان (متن سخنرانی عبدالرفیع حقیقت در دانشگاه‌های امریکا)
۳۹. حاج ملاعلی الهی، مردم‌پناه نامدار سمنانی
۴۰. غزل‌های ناب یغمای جندقی (با مقدمه تحقیقی عبدالرفیع حقیقت با خط استاد حسن ملایی تهرانی)
۴۱. کوش، سرزمین آزاداندیشان (نخستین کانون عرفان ایران)
۴۲. فرهنگ شاعران زبان پارسی از آغاز تا امروز (دو جلد)
۴۳. شوخی در محافل جدی / نوشته دکتر نصرالله شیفته
۴۴. فروغ انجمن (شامل سخنرانی‌های اعضای دانش پژوهان ایران)
۴۵. تاریخ عرفان ایران (از یازید بسطامی تا نورعلی شاه گنابادی)

تلفن مرکز پژوهش: ۸۸۰۴۸۰۰۴

مرکز پخش: مؤسسه گسترش فرهنگ و مطالعات. تلفن: ۸۸۷۹۴۲۱۸-۱۹